

Factsheet onderzoek validatie leerlijn Burgerschap

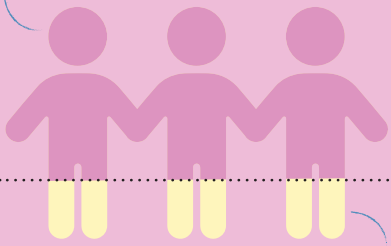
Het onderzoek is uitgevoerd door Praktikon, in opdracht van Helder Onderwijsadvies.

Wat is de leerlijn Burgerschap?

Een beredeneerde opbouw van leerdoelen voor een doelgericht en samenhangend curriculum burgerschap.

75% sociaal-emotioneel leren (ik, jij, wij)

25% burgerschapskennis

Leerlingen groepen 1 t/m 8

Focusgroepen & gedragsexperts

Gedragsexperts in meerdere focusgroepen

focusgroep	1	2	3
domein	IK	JIJ	WIJ
gedragsexperts	10	8	8

Onderzoeksvragen

1

Hoe staat het met de leerdoelen wat betreft:

- Haalbaarheid
- Relevantie
- Volledigheid
- Complexiteit

2

Hoe staat het met:

- Adequaatheid meetschalen

Resultaten

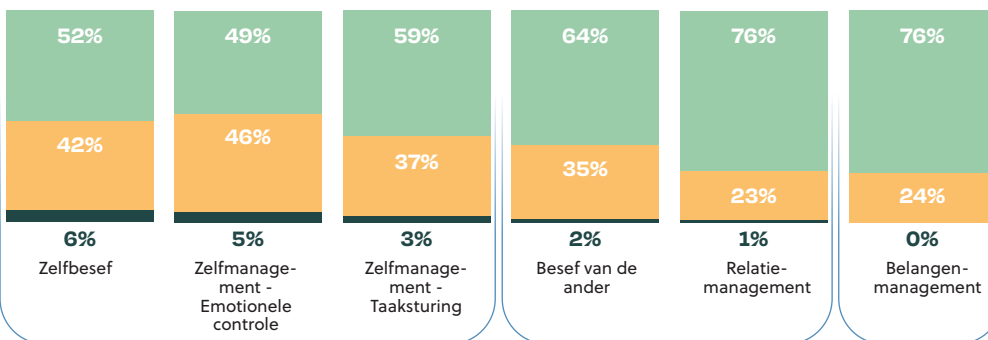
burgerschap.nl

Haalbaarheid van de leerdoelen volgens gedragsexperts

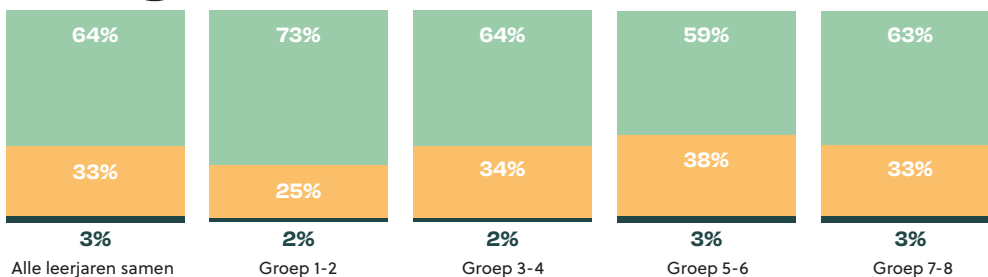
In hoeverre mag verondersteld worden dat leerlingen het leerdoel beheersen in de betreffende groepen, gegeven dat er goed onderwijs is gegeven op dat gebied?

→ per domein

● haalbaar ● mogelijk haalbaar ● niet haalbaar

→ per groep

Haalbaarheid

Leerdoelen zijn haalbaar bij voldoende ondersteuning

Relevantie

Leerdoelen zijn relevant

Volledigheid

Over het algemeen gezien is de leerlijn volledig

Complexiteit

Leerdoelen zijn doorgaans door leerkrachten goed te beoordelen

Adequaatheid meetschalen

In het algemeen toepasbaar en duidelijk

Algemeen

- Expliciete termen als 'executieve functies' kunnen waardevolle toevoeging zijn.
- Monitoring gedurende het schooljaar via digitale tools is belangrijk.
- Compactere opzet kan helpend zijn.
- Ontwikkeling van leerlingvragenlijsten.
- Onderliggend document ontwikkelen voor goede implementatie.
- Flexibiliteit in het beoordelen van doelen (gespreid over het jaar).

Haalbaarheid & Relevantie

Uitdagingen bij:

- Groep 1-2: emotionele controle en zelfbesef.
- Groep 3-4: emotiegerelateerde doelen.
- Groep 7-8: groepsdruk en sociale positie.
- Lagere groepen: haalbaarheid goed onderzoeken.
- Hogere groepen: kijken naar de praktische toepassing.

Volledigheid

- Aantal doelen uitbreiden of aanpassen.
- Meer flexibiliteit nodig (volgorde aanpassen aan behoeften en voortgang van leerlingen), vooral in groep 7-8.
- Meetschalen nog duidelijker en specifiek maken.

Verantwoording & reactie

Ynte Essers, directeur Helder Onderwijsadvies:

We zijn blij met de conclusies uit het onderzoek. Vanzelfsprekend hebben we de aanbevelingen ter harte genomen. Wat hebben we ermee gedaan?

- Van verschillende leerdoelen zijn de beschrijvingen verfijnd.
- Bij elk leerdoel wordt een uitleg geschreven.
- De observatieschalen bij de leerdoelen zijn eenvoudiger gemaakt en meer uitgewerkt.
- Er is een didactisch model ontwikkeld om de leerdoelen over te brengen.
- Er is een systeem ontwikkeld om burgerschapsontwikkeling te volgen.

Alles is terug te lezen in het boek *Burgerschat, IK, JIJ en WIJ in de maatschappij (2025)* van Gijzen & Essers. Met de informatie in dit boek kunnen scholen forse stappen zetten met de opbouw of aanscherping van het burgerschapscurriculum.

helder
onderwijsadvies

Conclusie

**Leerlijn is
zorgvuldig
ontwikkeld en
relevant.**

**Kritisch kijken
naar haalbaarheid
en toepassing in de
hogere groepen.**

burgerschat.nl

De leerlijn Burgerschat wordt gepubliceerd in het boek **Burgerschat, IK, JIJ en WIJ in de maatschappij (2025)**

bestel hem hier